

GIMP-extensions

Wessel Sijl

In één handeling GIMP uitbreiden met
een grote hoeveelheid nuttige extra functies
– met speciale aandacht voor twee heel goede plug-ins –

In menig artikel voor de SoftwareBus heb ik uitleg gegeven over plug-ins en scripts voor het fotobewerkingsprogramma GIMP. Over waar zij voor dienen en hoe ze moeten worden geïnstalleerd. Als je zelf op zoek gaat, is het soms een hele zoektocht om uit te vinden welke plug-ins, scripts of andere uitbreidingen nuttig voor je zijn. Al was het alleen maar om ze een keer uit te proberen. Er is enorm veel verschenen, en dat is allemaal op internet te vinden en te downloaden.

Met de *GIMP Plug-in Registry*, zie:

<http://registry.gimp.org/glossary/a>

is dat al een stuk gemakkelijker gemaakt; daar is (bijna) alles bijeen gebracht, compleet met uitleg, en dat is direct te downloaden. Desondanks is het nog een hele toer om je eigen voorkeuren eruit te pikken en vervolgens te installeren. Het blijkt echter veel sneller en gemakkelijker te kunnen. Lees verder hoe dat in zijn werk gaat, en met welke zeer nuttige zaken GIMP op een slimme en efficiënte wijze wordt verrijkt.

Hoe het sneller en makkelijker kan

Al surfend op internet - op zoek naar handige plug-ins voor GIMP - liep ik aan tegen een 'programma' waarmee je met behulp van een exe-file een zeer grote hoeveelheid uitbreidingen voor GIMP kunt installeren, in één klap. De toepassing die dat helemaal automatisch voor je doet, heet **GIMP-extensions** en je kunt die hier downloaden:

<https://sourceforge.net/projects/gimpextensions/>

Ook op de voornoemde *GIMP Plug-in Registry* wordt hier melding van gemaakt. Ik vond deze toepassing mede interessant omdat op veel Linux-distributies een behoorlijke uitgebreide versie - dus met lekker veel uitbreidingen - van GIMP wordt meegegeven. De Windows-versie komt er wat minder vet vanaf (alhoewel toch ook heel compleet - eigenlijk zeur ik nu een beetje over een luxeprobleem), maar met deze toepassing **GIMP-extensions** wordt de ruif ineens geweldig goed gevuld.

Wat krijg je zoal geïnstalleerd met **GIMP-extensions**? Dat is, zoals gezegd, een keur aan uitbreidingen. In een notendop zijn dat: extra opslagformats, animatiepakketten, nuttige

schildergereedschappen en - waarvoor ik het vooral deed - een overdaad aan plug-ins en scripts.

Dubbelklik op de exe-file, en de hele batch aan uitbreidingen wordt geïnstalleerd. Lees: precies in de juiste map van de GIMP-file geplaatst.

Zodra dat is gedaan, moet GIMP opnieuw worden gestart, en daarmee is het gereed voor gebruik. Als je GIMP hebt gestart, vallen meteen al de nieuwe uitrolmenu's op (waaronder *FX-Foundry*). Ook het bestaande uitrolmenu *Filters* bevat ineens veel meer.

GIMP-extensions bevat de volgende onderdelen:

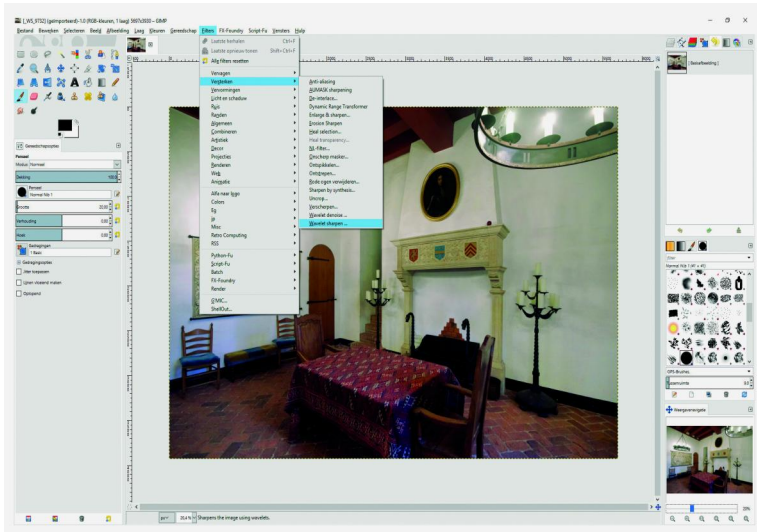
- *Opslag formats*: APNG - Direct Draw Surface (DDS) - JPEG XR - pyexiv2 - WebP Import/Export.
- *GIMP animatiepakketten*: GAP - extra animatiescripts.
- *Schildergereedschappen (Gimp Paint Studio)*: een keur aan kwasten, dynamics, gradients, palettes, patterns, splashes, en voor-instellingen voor de werkgereedschappen.
- *Plug-ins*: *Adaptive Contrast Enhancement - AUMASK (Advanced Unsharp Mask)* - BIMP (Batch Image Manipulation Plug-in) - btn4ws - Cartoonizer - CloneLayer Tool - Contact Sheet - Dynamic Range Transformer - EZ Perspective - Fix-CA - Focus Blur - GIMP Mask - G'MIC (GREYC's Magic Image Converter) - IGLO - Images Grid - LayOut - Image Registration - Indexprint - Layer Effects - Liquid Rescale - MathMap - Normalmap - PAL & VHS - Resynthesizer - Retro Computing - Save for Web - Separate+ - ShellOut - Wavelet decompose - Wavelet denoise - Wavelet sharpen
- *Scripts*: AnimStack - Auto rotate with a vector - Backup Working - BgMask - Black-and-White Film - diana-holga2 - Egger Scripts - El Samuko - Fake HDR Effect - FIL - GIMP FX Foundry - gimphelp.org - Midnight Sepia - Shadows&Highlight - Split Studio 3 - Traditional Orton - Warming and Cooling Filters

Met deze soms cryptische namen is niet altijd duidelijk wat er precies mee kan worden gedaan. Dat is trouwens de enige klacht die je over deze toepassing leest op internet. Maar dat is eenvoudig op te lossen: Ga naar de voornoemde *GIMP Plug-in Registry*, en typ de naam van een van de toepassingen in. Daar vind je al snel wat meer uitleg. Soms zelfs compleet met hyperlink naar de website van de maker(s) waarop in de regel nog veel meer informatie is te vinden. En verder is het vooral een kwestie van uitproberen. Dat is trouwens ook een hele leuke en spannende ontdekkingstocht. Het grootste deel van de geïnstalleerde toepassingen betreft serieuze toepassingen. Enkele onderdelen beschouw ik meer als voor de pret, een leuk creatief uitstapje, of ter opleuking van de presentatie van een foto. Maar dat zijn er maar een paar.

Heb je al eerder een of meer plug-ins geïnstalleerd die deel uitmaken van deze grote package? Geen probleem: de installer overschrijft die gewoon. Ze hoeven dus niet vooraf of achteraf te worden verwijderd.

Nog enkele technische gegevens: **GIMP-extensions** ondersteunt 32 bit- en 64 bit-computers, er is een selectiepagina voor de eigen keuze met wat je zoal geïnstalleerd wil hebben, en het heeft tevens een uninstaller. Dus als deze package je niet bevalt, kan je alles ook weer in één keer verwijderen. Ikzelf heb gewoon alles geïnstalleerd. Veel van de geleverde uitbreidingen zal ik niet gebruiken, maar het neemt niet veel ruimte in beslag, en GIMP wordt er niet door vertraagd. Ik laat het dus maar zo, maar je zou altijd nog later een keer de boel kunnen verwijderen, en opnieuw installeren en dan een selectie aanvinken van de onderdelen die je wel gebruikt.

Het is uiteraard geen doen om alle onderdelen te beschrijven. Dan heb ik wel honderd pagina's verspreid over diverse edities van de SoftwareBus nodig. Ga gewoon zelf op ontdekking uit, zou ik zeggen. Maar ik wil toch twee interessante, zeer goede onderdelen tegen het licht houden: **Wavelet sharpen** en **Wavelet denoise**. Aan de naam is al duidelijk waarvoor ze zijn bedoeld: verscherpen van een foto, en verwijderen van ruis. Deze plug-ins zijn te vinden, onder elkaar, onder het uitrolmenu Filters - Versterken. Zie afbeelding 1.

Afbeelding 1 De vindplaats in GIMP van Wavelet sharpen en Wavelet denoise

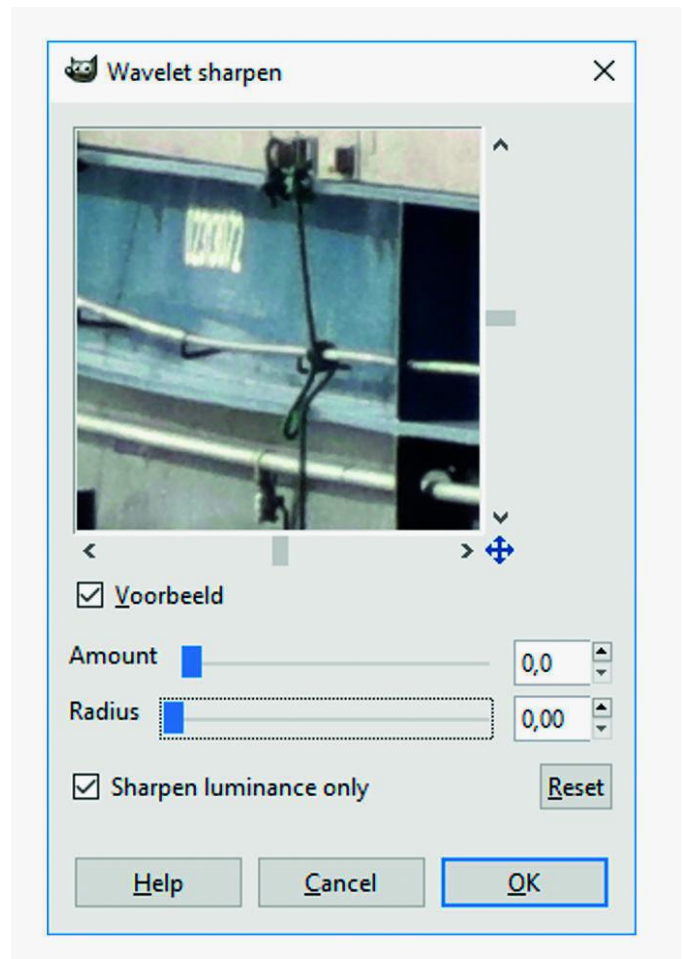
Wavelet sharpen

Zodra deze toepassing is geopend (zie de afbeeldingen 2 en 3) valt gelijk al op dat die een simpele maar doeltreffende layout en bediening heeft: met slechts twee schuifbalken en een preview venster. Onderhuids werkt het verbluffend goed, en dat geldt ook voor het resultaat.

Deze plug-in verbetert de scherpte van een afbeelding door het contrast in de hoge frequentieruimte te vergroten. Het is mogelijk om de mate van verscherping en de straal van onscherpheid aan te passen; zie verderop. Een aanvullende optie (het aanvinkvakje *Sharpen luminance only*) is om uitsluitend het luminantiekanal van de YCbCr geconverteerde afbeelding te verscherpen, waardoor de kleur-artefacten kleiner worden (deze wijze van verscherpen is vooral verdienstelijk bij foto's met veel ruis).

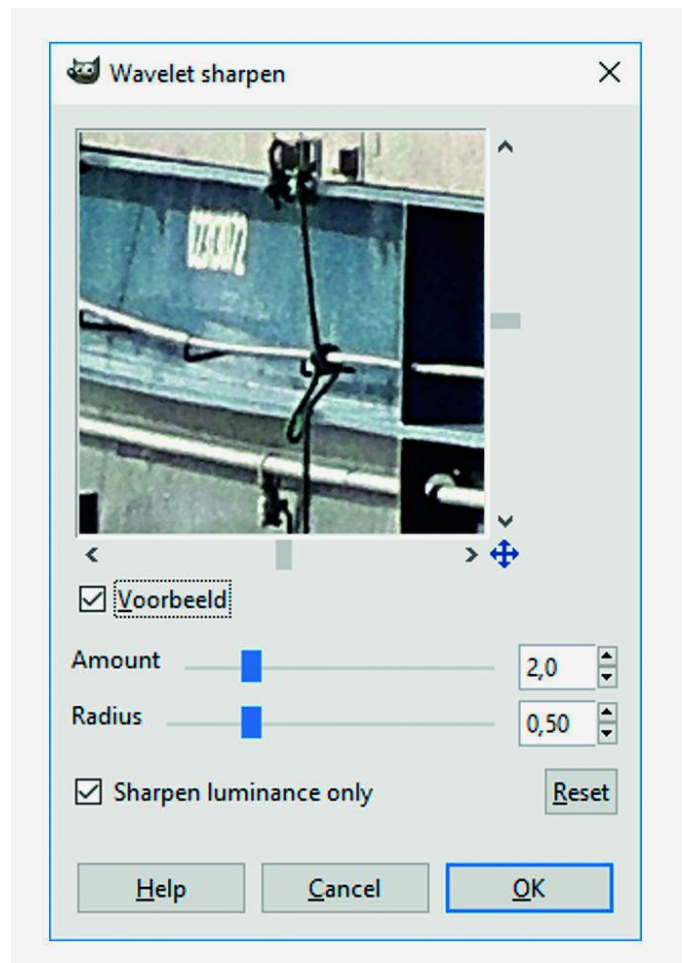
Voor wat betreft de twee schuifbalken met de namen *Amount* en *Radius*, is het goed om eerst uit te leggen wat *Amount* en *Radius* is. Met *Amount* (hoeveelheid) stel je in hoeveel je verscherpt. Feitelijk hoeveel contrast er wordt verhoogd tussen de lichte en donkere zijden van randen (bv. in geval van een boomtak afstekend tegen de lucht). Met de *Radius* wordt ingesteld hoeveel pixels gekozen worden aan beide zijden van de randen. Als je de radius instelt op bv. de waarde 2, betekent het dat de verscherping zich voltrekt met een omvang van twee pixels aan iedere zijde van de randen.

Zie de afbeeldingen 2 en 3. Hier is Wavelet sharpen toegepast op een sterk uitvergroete foto (dit om het effect goed zichtbaar te maken. Bij afbeelding 2 is er nog geen verscherping toegepast, en bij afbeelding 3 is de hoeveelheid (*Amount*) ingesteld op waarde 2,0 en de *Radius* op waarde 0,50. Mijn ervaring is dat bij een foto die in beginsel goed scherp is ingesteld, maar alleen een iets fijnere verscherping nodig heeft, de waarde ingesteld op 1 of 1,5 al behoorlijk goed werkt. Bij dit voorbeeld - afbeelding 3 dus - heb ik bewust de waarde wat hoger gezet om het beter zichtbaar te maken. De *Radius* staat default op waarde 0,50, en ik heb gemerkt dat die default-instelling bijna altijd goed werkt.

Afbeelding 2 - geen verscherping

Afbeelding 3 - verscherpt

Wavelet denoise

Zodra deze toepassing is geopend (zie de afbeeldingen 4 en 5) valt eveneens op, net als bij zijn broer **Wavelet sharpen** uit dezelfde stal, dat ook hier een overzichtelijke lay-out en bediening is nagestreefd: met een previewvenster, twee schuifbalken en een beperkt aantal keuzes voor kanalen en kleursettings. Ook deze toepassing werkt onderhands heel sophisticated. En het resultaat is er ook naar. Veel programma's en plug-ins voor ruisonderdrukking blinken uit door veel knoppen, schuifbalken en aanvink vakjes; dan is **Wavelet denoise** een verademing. Maar ook van professionele klasse.

Wat meer in detail: Met deze plug-in kan ruis in elk kanaal van een foto afzonderlijk worden verminderd. De standaard kleurruimte voor ruisonderdrukking is YCbCr (zie de keuzes onder het vak *Color model*, rechtsboven). Deze standaard instelling heeft als voordeel dat kleuruuis kan worden verminderd zonder de beelddetails te beïnvloeden. Een andere mogelijkheid is ruisonderdrukking in de kleurruimten CIELAB en RGB. Dit is meer iets voor gevorderden. Verder is een preview per kanaal apart mogelijk (een van de opties onder het vak *Channel preview* kiezen). En tot slot kan de drempel van ruisonderdrukking voor elk kleurkanaal apart worden ingesteld (met de schuifbalk *Threshold*). Op de schuifbalken ga ik hieronder nader in.

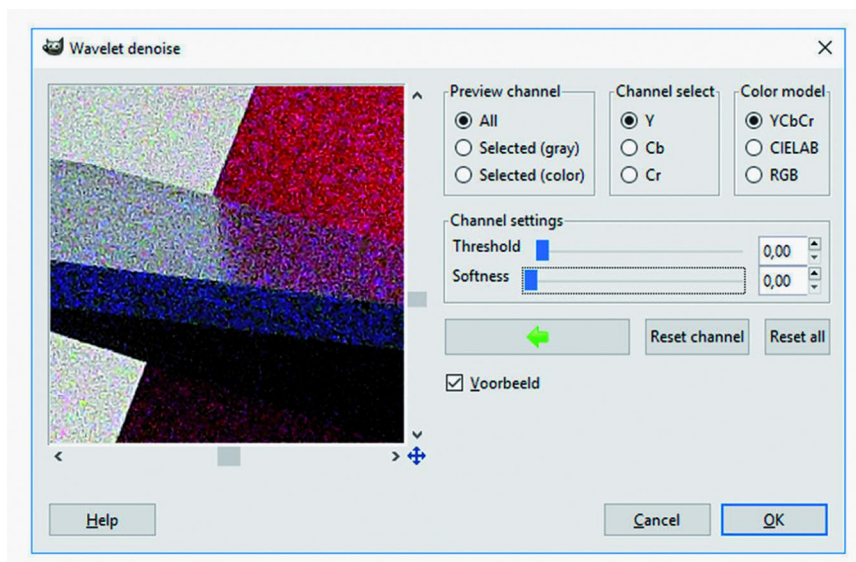
Met de bovenste schuifbalk, *Threshold*, kan de drempel - de hoeveelheid ruisonderdrukking - worden ingesteld. De naam van de andere schuifbalk, *Softness* (verzachting) is wat verwarrend; er zou kunnen worden begrepen dat met het schui-

ven van de balk naar rechts het beeld zachter wordt, maar het is precies andersom. Een ruisonderdrukking gaat altijd ten koste van de scherpte, en door de *Softness* schuifbalk naar rechts te bewegen, wordt de scherpte weer iets hersteld. Uiteraard moet dat niet te kwistig worden ingesteld, want dan wordt het effect van de ingestelde ruisonderdrukking weer tenietgedaan. Gewoon uitproberen, en op het preview-venster volgen wat er gebeurt.

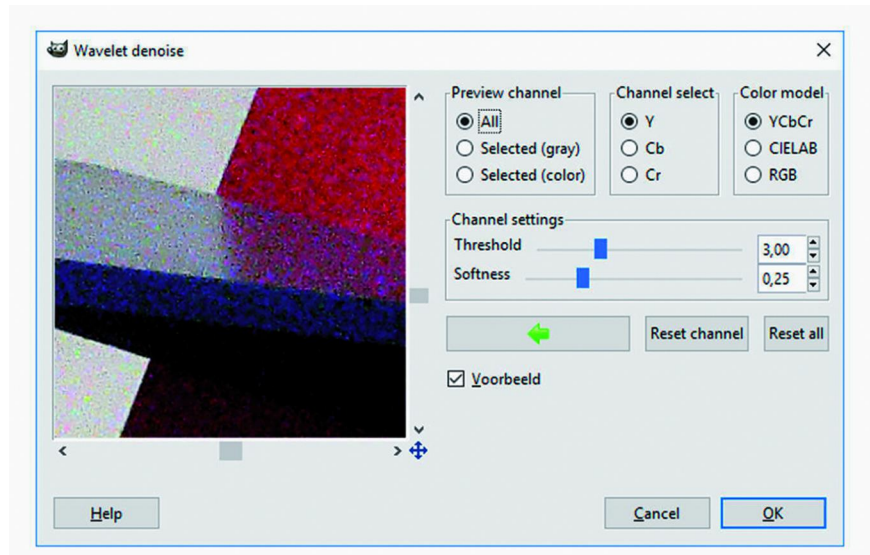
Om de werking van deze plug-in wat beter te begrijpen, is het goed om het verschil tussen luminantieruis en kleuruuis te kennen. Het verwijderen van luminantieruis (korrels met grijstinten) gaat ten koste van de scherpte van een foto, terwijl het verwijderen van kleuruuis enigszins ten koste van sommige kleuren kan gaan. Bij het verminderen van ruis is het dus de kunst om een fijne balans te vinden tussen de mate van verzachting (en beschadiging) van kleurdetails en de hoeveelheid acceptabele ruis. De beoogde vergroting, bv. printen in posterformaat, of een een print juist klein houden, is bepalend voor hoe ver je kan en wil gaan.

Nieuwsgierig geworden, en je werkt al met GIMP? Installeer dan **GIMP-extensions**. En als je dat toch wat te veel van het goede vindt, dan kan je de genoemde toepassingen, ook dat uitstekende **Wavelet sharpen** en **Wavelet denoise**, gewoon afzonderlijk installeren. Deze zijn te vinden op de vernoemde *GIMP Plug-in Registry*, compleet met uitleg van hoe het geïnstalleerd moet worden.

Zo wordt het alom gewaardeerde fotoprogramma GIMP nóg mooier en beter, met nóg meer mogelijkheden. Succes!

Afbeelding 4 - geen ruisonderdrukking

Afbeelding 5 - ruis afdoende verminderd